

Secretariaat:

G.Karssies van Houwelingen
Adviesraad Sociaal Domein
Goeree-Overflakkee
Steneweg 3
3241 XG Middelharnis
Tel. 06 338 227 01
Email: secretaris@asdgo.nl
Website: www.asdgo.nl
Iban nr. NL13RABO0130438049
Inzake ASDGO.nl

Adviseert het college van B. en W. en de gemeenteraad van
de gemeente Goeree-Overflakkee

Aan: College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Goeree-Overflakkee

Middelharnis, 03-11-2021

Ons kenmerk: ASDGO20211

Betreft: Advies Concept Integrale Aanpak Verslavingsproblematiek.

Geacht College,

Op 8 oktober is de Adviesraad verzocht om advies te geven over de conceptnota Integrale aanpak Verslavingsproblematiek. Hieronder vindt u het advies, voorzien van diverse suggesties die voor de duidelijkheid cursief gedrukt zijn. De behandeling van het concept loopt parallel aan de nota.

Eerst enkele algemene opmerkingen
Verantwoording:

In de tekst wordt slechts minimaal gebruik gemaakt van bronverwijzingen, waardoor niet valt op te maken waarop de informatie in de nota is gebaseerd (feiten versus aannames). Daarnaast staat niet vermeld dat er gebruik is gemaakt van externe advisering bij de totstandkoming van de nota. Als gevolg hiervan is het lastig om de inhoud van de nota op waarde te schatten.

Deze werkwijze roept daarnaast de volgende vragen op:

1. Waarom is er gebruik gemaakt van externe advisering?
2. Op grond waarvan is de keuze gemaakt voor de betreffende partij(en)?

Maak gebruik van bronverwijzingen zodat de grondslag van de nota wordt versterkt.

Wees transparant over de mogelijke inzet van externe adviseurs en wat daarvan de reden is. Duidelijkheid omtrent materie en werkwijze draagt doorgaans namelijk sterk bij aan de kwaliteit van zowel discussie als besluitvorming en getuigt van integer openbaar bestuur.

Concept Integrale Aanpak Verslavingsproblematiek

Inhoudsopgave

Hoofdstukindeling en paginanummering:

In de nota wordt geen gebruik gemaakt van een numerieke hoofdstukindeling en ontbreekt de paginanummering, waardoor de nota minder overzichtelijk is en daarmee aan leesbaarheid (en begrip) inlevert.

Maak gebruik van een numerieke hoofdstukindeling en paginanummering.

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling:

Hoewel aanleiding en doelstelling in het begin van de nota staan geformuleerd, vindt herhaling ervan plaats in het vervolg van de nota. De herhaling voegt echter niets toe aan de boodschap van de nota en is dus overbodig.

Formuleer aanleiding en doelstelling slechts één keer bij de aanvang van het document.

Doelstelling:

Hoewel aandacht is besteed aan de formulering van zowel aanleiding als doelstelling, is niet duidelijk wat de doelstelling van de nota is. Moet het beleid bijdragen aan vermindering van de verslavingsproblematiek of aan verbetering van het imago van GO? Het kan natuurlijk ook zijn dat beide doelstellingen en wellicht zelfs andere doelstellingen relevant zijn.

In dat geval zou de suggestie zijn om hierover duidelijkheid te scheppen in de nota. Beide doelstellingen zijn legitiem en kunnen verband houden met elkaar.

Hoe groot is het probleem:

Onder het kopje "Hoe groot is het probleem" (opsomtip 3) wordt bij aandachtspunt 5 gesproken over "functionerende gebruikers: grote groep structurele gebruikers met specifieke kenmerken leidt tot hoge mate van amfetamine in rioolwateronderzoek".

Bovenstaande tekst levert de volgende vraag op:

- Is bekend of er vanuit deze groep disfunctioneren ontstaat, of zijn het recreatieve gebruikers die het in de hand hebben en doorgaans ook houden?

Als dat laatste zo is, hoeft daar geen focus op. Amfetamine in het rioolwater is immers niet het probleem, disfunctionerende personen wel.

Omvang en/of beperkingen van de nota:

De indruk bestaat dat het beleid primair gericht is op drugs en dat andere vormen van verslaving (zoals bijvoorbeeld alcohol-, game-, gok- en eetverslaving) buiten het kader van deze nota vallen. Hiervoor is reeds aandacht gevraagd tijdens verschillende bijeenkomsten en in voorgaande adviezen.

Hanteer een brede en duidelijke definitie ten aanzien van de verslavingsvormen die worden geadresseerd door deze nota. Voor het beoogde en noodzakelijke draagvlak

onder stakeholders moet voor hen duidelijk zijn wat de bedoeling is en wat er van hen wordt verwacht.

Wat is verslaving en verslavingsproblematiek?

Bij dit gedeelte wordt gesteld dat er geen eenduidige definitie van verslaving en verslavingsproblematiek bestaat. Deze zienswijze roept de volgende vragen op:

1. Waarp is deze zienswijze gebaseerd?
3. Waarom wordt geen gebruik gemaakt van beschikbare, valide wetenschappelijke inzichten omtrent definities van verslaving, verslavingsproblematiek, beschermende en risicofactoren?

Maak gebruik van bewezen wetenschappelijke inzichten (denk aan bronverwijzingen) omtrent definiëring van de problematiek en werking van beschermende en risicofactoren. Het gebruik hiervan draagt sterk bij aan de grondslag (en op termijn de evaluatie en vergelijkbaarheid) van de aanpak die moet leiden tot beheersbaarheid van de problematiek.

Onderscheid naar mate van ernst (figuur 1):

Het onderscheid naar mate van ernst lijkt een zinvol onderscheid te zijn om ordening aan te kunnen brengen in beleidsinterventies. Het ontbreekt echter aan de onderbouwing hiervan. Daarnaast bestaat de indruk dat een dergelijk onderscheid slechts een deel van een breder verhaal is.

Lever onderbouwing aan voor de relevantie van een dergelijk onderscheid en leg de relatie met de probleemdefinitie.

Vervolg na figuur 2:

Na figuur 2 wordt gesproken over het functioneren. "Daar waar inwoners - ondanks hun gebruik – nog functioneren, spreken we niet van verslavingsproblematiek.....".

Bovenstaande levert de volgende vragen op:

1. Wie bepaalt of iemand functioneert of disfunctioneert?
2. Wat zijn hiervoor de criteria? Heeft dat te maken met inkomen, besteding van de dag? Welke factoren dus.

Hoe groot is de problematiek?

"Om ondanks het ontbreken van de benodigde informatie in deze fase toch koers te kunnen bepalen voor de integrale aanpak verslaving, is ervoor gekozen om op basis van interviews met de stakeholders gemene delers te halen over de situatie op het eiland". Dit voorstel levert de volgende vragen op:

1. Hoeveel interviews worden er uitgezet?
3. Hoe groot is de steekproef?
4. Hoe wordt er geselecteerd?

Van probleem naar oplossing

Proces integrale aanpak verslavingsproblematiek:

In het huidige voorstel lijken probleemdefinitie en uitvoering door elkaar heen te lopen. Terwijl wordt gesteld dat onvoldoende duidelijk is wat de aard en ernst van de problematiek is, worden reeds concrete suggesties gedaan voor de aanpak van de problematiek.

Deze werkwijze roept de volgende vragen op:

1. In hoeverre kan evaluatie van de aanpak succesvol worden uitgevoerd?
 4. Wat is de reden/aanleiding voor het samenvoegen van twee essentiële, op zichzelf staande processtappen om te komen tot een oplossing van de problematiek?
- *Beperk de inhoud van deze nota tot het formuleren van een goed onderbouwde (kwalitatieve en kwantitatieve) probleemdefinitie waaruit zowel de urgentie als omvang van de integrale aanpak duidelijk spreekt. Neem hiervoor de noodzakelijke tijd zodat de uiteindelijke aanpak is voorzien van een goed fundament waardoor evaluatie ervan mogelijk is.*
 - *Stel vervolgens in overleg met betrokken stakeholders een aanpak voor, waarbij gebruik wordt gemaakt van indicatoren ter evaluatie van de aanpak.*
 - *Ter onderbouwing van de probleemdefinitie zou de inzet van een gerenommeerd onderzoeksbureau overwogen kunnen worden om inzicht te verkrijgen in kengetallen omtrent de problematiek en de relevantie van beschermende en risicofactoren voor de populatie op GO.*

Figuur werkgroepen:

In deze paragraaf staat een figuur over de werkgroepen. Deze figuur is ons niet helemaal duidelijk en de daarop volgende twee alinea's zijn bijzonder ingewikkeld geformuleerd. De vraag luidt dan ook:

- Hoe zijn de 7 hypothesen nu precies gekoppeld aan de verschillende profielen?

Uiteindelijk gaat het om de oplossing. Er is begrip voor de keuze om gebruik te maken van drie werkgroepen. Echter, als het aantal deelnemers aan de werkgroepen in beschouwing wordt genomen, kunnen we ons voorstellen dat hiervoor veel tijd benodigd zal zijn.

Bij werkgroep twee staat vermeld dat deze zich richt op 4 van de 7 hypothesen en – zet in mensen-.

Vraag:

We veronderstellen dat hier inzet van mensen wordt bedoeld, maar daarvan willen we graag weten hoe dit gerealiseerd gaat worden?

Wat gaan we doen:

“De drie werkgroepen gaan aan de slag om met elkaar tot een passend set aan interventies te komen.....”.

Vraag:

- Is er een lijst met interventies van waaruit een plan van aanpak gemaakt kan worden?

“Naast de drie werkgroepen wordt ook een communicatiecampagne opgestart, want naast problematiek op het gebied van verslaving heeft Goeree-Overflakkee ook zeker te maken met een imago probleem.”

Het wordt nog steeds spitsroede lopen om de perceptie te vermijden dat dit het leitmotiv is. Verslavingszorg moet vooral gaan over de mens en niet over ons imago.

Bijlage 2:

De aangeleverde data omtrent verslaving gerelateerde problematiek is zeer beperkt te noemen. De indruk bestaat dat dit slechts het topje van de spreekwoordelijke ijsberg betreft. Ervan uitgaande dat diverse stakeholders, vanuit verschillende perspectieven, inzicht hebben in de populatie komt dit niet realistisch over.

Zo zien sommigen van ons al vaker dan 43 keer per jaar dat er drugs gedeald worden. Kijk 's avonds bijv. maar eens bij het Havenhoofd van Middelharnis. Telt daarnaast bij rijden onder invloed ook alcohol mee of alleen drugs die met wangslijm worden gemeten. Als de pakkans zo laag is, draagt dit helaas bij aan het gedogen van het gebruik. Er zijn diverse loodsen en schuren op GO waar in de weekenden grote feesten gegeven worden. Niet iedereen komt en gaat op de fiets. Handhaving en lik-op-stuk beleid zouden hier kunnen helpen.

Het bevestigt de constatering dat momenteel in onvoldoende mate duidelijk is wat de aard en ernst van de verslavingsproblematiek is. Daarnaast wordt hiermee de noodzaak onderstreept om te investeren in de verwerving van dit inzicht.

Het huidige databeeld roept dan ook de volgende vragen op:

1. Wat is de reden dat er slechts in beperkte mate gerapporteerd kan worden over de aard en ernst van de problematiek?
5. Wat is de reden dat de periode van datarapportage zich beperkt tot 2019 of 2020?
6. Is er binnen de gemeente voldoende methodologische kennis aanwezig om kwalitatieve data om te kunnen zetten naar kwantitatieve data? Zo nee, kan de gemeente zich toegang verwerven tot deze kennis?

Investeer in een grondige dataverzameling (van kwalitatief naar kwantitatief) zodat duidelijkheid kan worden gegeven over de aard en ernst van de verslavingsproblematiek.

Bijlage 3:

Zeven hypothesen:

De formulering van zeven hypothesen getuigt van een lovenswaardig initiatief om tot een beter inzicht in de problematiek te komen. Hierop valt echter nog het een en ander op te merken.

Bij gebrek aan kwantitatieve data worden de hypothesen dus voorgesteld om (1) inzicht te krijgen in aard en ernst van de problematiek en (2) alvast richting te kunnen geven aan de integrale aanpak verslaving. Het valt daarbij op dat de hypothesen een combinatie lijken te zijn van een zoektocht naar kengetallen en oorzaken van verslaving. Met andere woorden: oorzaak en gevolg lopen hier door elkaar heen.

Subhypothese 1b:

Bij subhypothese 1b gaat het over opgroeien in een gezin waarin een adequaat orthopedagogisch milieu ontbreekt. Dit levert de volgende vragen op:

1. Is dit anders dan in andere gemeenten?

5. Zo ja, waardoor komt dit dan?

Hypothese 3:

“Een effectieve aanpak van de ontwikkeling van verslavingsproblematiek houdt rekening met de ontvankelijkheidsfactoren van de desbetreffende persoon.”

Dat is ook noodzakelijk, omdat iemand zelden gedwongen kan worden tot stoppen met gebruiken? De behandeling in kliniek De Hoop is toch ook helemaal gebouwd op vrijwilligheid?

Hypothese 4:

“in hoeverre wordt met de aanpak aangesloten bij de werkelijkheid”.

Vraag:

- Over welke werkelijkheid of over wiens werkelijkheid praten we hier?

Hypothese 5:

“Specifieke beroepsgroepen zijn mogelijk verantwoordelijk voor het percentage speed in het rioolwater. Dit impliceert dat het mogelijk niet op grote schaal **leidt** tot disfunctioneren of ontwrichting, maar wel tot verhoogd risico hiertoe.”

Deze behoorlijk vergaande uitspraken levert de volgende vraag op:

- *Zijn hiervoor cijfers beschikbaar? Zo niet, dan komt het nogal stigmatiserend over om dit zo te stellen.*

"De mate waarin (hard)drugs en andere middelen beschikbaar zijn op Goeree-Overflakkee is zeer zorgwekkend."

Vragen:

1. Hoe komt het dan dat er slechts 43 overtredingen zijn geconstateerd met betrekking tot kweken, produceren en handelen in drugs?
6. Wordt er bij de aanpak van het hangen ook gekeken naar een alternatief voor het hangen?

Als een 15-jarige slechts de keuze heeft om met de ouders op de bank naar TV te kijken of om te hangen op straat, is het tijd voor een breder programma voor de jeugd. Denk aan sport, spel en cultuur. Sportverenigingen kunnen daar ook een rol in spelen.

Hypothese 6 (eerste alinea):

"Dit heeft alles te maken met....."

Je hebt hier te maken met een gezondheidsparadox. De beloning van drugs krijg je in een paar minuten. De beloning die je krijgt als je stopt met drugs krijg je pas na weken of maanden. Soms zelfs met een heel zware afkickperiode in het vooruitzicht. Je moet daar proberen de beloning naar voren te halen.

Hypothese 7:

"..... perspectief leidt tot effectiever herstel".

Dit perspectief moet er al zijn voordat iemand gaat stoppen. Dat uitzicht kan mede een prikkel zijn om te stoppen. Als je weet dat je na het afkicken weer op jezelf bent aangewezen, is de kans op terugval groot.

Bijlage 5

De IJslandse uitgangspunten.

Ook hier zou sport in een sociaal gecontroleerde omgeving toegevoegde waarde kunnen hebben. Je kunt verenigingen stimuleren om dat te faciliteren.

Metten is weten.

Goede best practice. Zeker de moeite waard om te bekijken welke elementen we kunnen overnemen.

Tenslotte:

- Maak duidelijk wat de doelstellingen van de integrale aanpak verslavingsproblematiek zijn.
- Hoe valt richting te geven aan een aanpak als de probleemdefinitie nog onvoldoende duidelijk is?
- Beperk de inhoud van deze nota tot het formuleren van een goed onderbouwde (kwalitatieve en kwantitatieve) probleemdefinitie waaruit zowel de urgentie als omvang van de integrale aanpak duidelijk spreekt. Neem hiervoor de noodzakelijke tijd zodat de uiteindelijke aanpak is voorzien van een goed fundament waardoor evaluatie ervan mogelijk is.
- Hanteer een brede en duidelijke definitie ten aanzien van de verslavingsvormen die worden geadresseerd door deze nota.
- Maak t.a.v. de probleemdefinitie een onderscheid tussen dataverzameling die is gericht op kengetallen en dataverzameling die is gericht op oorzaken van verslaving.
- Maak gebruik van wetenschappelijke inzichten met betrekking tot oorzaken van verslaving en onderzoek in hoeverre die van toepassing zijn op de populatie op GO. Op deze manier wordt sterk bijgedragen aan de grondslag voor een effectief beleid.
- Stel vervolgens in overleg met betrokken stakeholders een aanpak voor, waarbij gebruik wordt gemaakt van indicatoren ter evaluatie van de aanpak.
- Maak gebruik van bronverwijzingen zodat de grondslag van de nota wordt versterkt.
- Wees alert op mogelijke belangenverstrengeling.
- Onder stakeholders bestaat bezorgdheid over de verwachte duur van dit proces. Hoewel er geen twijfel bestaat over de intentie om te komen tot een goede aanpak, wordt wel resultaat verwacht. Voortvarendheid is dan ook geboden bij de verdere aanpak van de problematiek.
- Wij vragen ons af hoe lang dit proces gaat duren. We twijfelen daarbij niet aan de goede aanpak, maar adviseren wel om naast dit spoor een sneltrein in te zetten die de huidige problematiek per vandaag voortvarend gaat oppakken. Koppel de resultaten daarvan wel terug naar de werkgroepen zodat ook dit weer meegenomen kan worden in de voortgang.
- Wij onderschrijven helemaal de intentie om de uitwerking van de nota verslavingspreventie in de vorm van een uitvoeringsprogramma te integreren in de integrale aanpak, omdat effectieve preventie in werkgroep 1 het hoofddoel is.

Met vriendelijke groet, namens de Adviesraad Sociaal Domein Goeree-Overflakkee.

Namens deze

G, Karssies-van Houwelingen

S
e
c
r
e
t
a
r
i